

Op het netvlies

Beleidsplan van Verzamelde werken,
branchevereniging voor de Rotterdamse letteren

Inhoud:

Onze visie	1
De Rotterdamse letteren nú	2
Ons doel: de Rotterdamse letteren straks	2
Onze middelen.....	3
De doelstellingen op een rijtje	5

Onze visie

De literatuur in Rotterdam zit in de lift. Sinds de literaire sector in Rotterdam rond de eeuwwisseling de focus heeft verlegd van hetgeen er niet is naar hetgeen er wél is, groeit zijn kracht zichtbaar. Met name op het gebied van de autonomie, de dynamiek, de internationale uitstraling en de veelzijdigheid.

De literatuur in onze stad ontwikkelt zich niet via de geijkte wegen, zoals steden met grote uitgeverijen en een bloeiende letterenfaculteit. De literatuur in Rotterdam leeft op alle denkbare gebieden in de stad: op straat, in de scholen en de wijken, op digitale fora en sites, in tijdschriften, op grote en kleine podia verspreid over de stad. En in de cultuurtempels, binnen de jongerencultuur en tijdens grote stedelijke en zelfs internationale evenementen.

Helaas ziet nog niet iedereen dat Rotterdam beschikt over een letterensector van meer dan alleen lokale betekenis. De vereniging Verzamelde Werken is opgericht vanuit het besef dat de groei in de omvang en het bewustzijn van Rotterdam als literaire stad een speciale organisatie behoeft die doelgericht opkomt voor de gemeenschappelijke belangen van auteurs, uitgevers, literaire instellingen en podia.

Zowel de Dichter des Vaderlands (Anne Vegter) als de winnares van de VSB Poëzieprijs (Ester Naomi Perquin) zijn Rotterdams. Poëzie is hier een van de snelst groeiende urban-elementen (o.a Poetry Circle 010) en de wedstrijd Write Now is landelijk toonaangevend op het gebied van schrijftalent. Het Poetry International Festival is wereldvermaard. Geen Daden Maar Woorden en het Lezersfeest in de Centrale Bibliotheek zijn toonaangevend in Nederland. Tegen de landelijke tendens in blijven grote literaire instellingen (Passionate-Bulkboek, Poetry International) fier overeind. En de literatuur in Rotterdam kent een groei aan uitingen: het inmiddels digitale Passionate Platform en het tijdschrift Tortuca zijn aangevuld met diverse nieuwe digitale en papieren uitingen als Grazen, Vers Beton, GERS, en uitgaven van Uitgeverij Douane en de SKVR-Schrijversschool. Er zijn boeiende culturele talkshows zoals Ram Horna.

Verzamelde Werken wil de Rotterdamse letterensector op het netvlies krijgen bij politiek en publiek.

Een bloeiende culturele sector komt de stad en haar omgeving ten goede. Dit is al meermalen gebleken uit onderzoek en is in toenemende mate ook het standpunt van ondernemers in Rotterdam.¹

De Rotterdamse letteren nú

De Rotterdamse letteren hebben een landelijke en ten dele zelfs internationale uitstraling gekregen. Er zijn talrijke voorbeelden te geven van dichters die landelijke bekendheid en erkenning genieten, van landelijk werkzame organisaties die in deze stad gevestigd zijn, manifestaties die hier worden georganiseerd en die een groot landelijk publiek trekken, soms zelfs wereldwijd. Het aantal talkshows en debatten groeit. Er worden erkende literaire tijdschriften uitgegeven. Jaarlijks trekken

duizenden scholieren naar Rotterdam voor literaire manifestaties gericht op hun leeftijdsgroep. VW is bezig met een inventarisatie van auteurs en organisaties in de Rotterdamse letterenwereld.

Dat de stad weinig grote literaire uitgeverijen heeft, is deels verklaarbaar vanuit de aantrekkingskracht van het Amsterdamse uitgeverscluster. In de afgelopen jaren is echter gebleken dat dit de groei van de Rotterdamse letteren op zich niet belemmert. Waar mogelijk wil VW bijdragen aan een groei van het aantal literaire uitgevers in de stad.

Elke twee jaar komen docenten en leerlingen (opkomst zo'n 5.000 VO-leerlingen) uit heel Nederland voor de Dag van de Literatuur naar De Doelen. De uitreiking van de literaire jongerenprijs Inktaap en de Dag van de Jonge Jury vinden eveneens in Rotterdam plaats. De omvang en het succes van literaire wandelingen groeit gestaag.

Ons doel: de Rotterdamse letteren straks

De in 2012 opgerichte vereniging Verzamelde Werken (VW) waarvan het lidmaatschap open staat voor een ieder die betrokken is - of zich betrokken voelt - bij de literatuur in Rotterdam, werpt zich op als belangenorganisatie voor de Rotterdamse letteren. Artikel 3.1 van de statuten:

De vereniging heeft ten doel de collectieve belangenbehartiging van de letterensector in Rotterdam en omgeving, hierna te noemen de Rotterdamse letterensector, voor zover deze gevormd wordt door onder meer auteurs, uitgevers, literaire instellingen en podia, en daarnaast:

- *de professionalisering van de Rotterdamse letterensector,*

¹ Zie bijvoorbeeld het Manifest voor de Economie van VNO/NCW, 2013, en het hierop gebaseerde pleidooi voor Rotterdam van Diederik van Dommelen voor een 'creative commissioner' in Rotterdam in AD/RD, 14 september 2013. Van Dommelen: 'Cultuur = economie'.

- de kwaliteitsverbetering van het Rotterdamse letterenklimaat in economische, juridische en culturele zin,
- het vergroten van de zichtbaarheid van de Rotterdamse letterensector en
- het stimuleren van de uitbreiding van de Rotterdamse letterensector.

VW wil dat de Rotterdamse letterensector erkenning krijgt van de politiek als een belangrijk onderdeel van de creatieve sector in deze stad.

- VW verenigt en versterkt de belangen van literair Rotterdam, zowel van enkelingen als kleine en grote organisaties, naar de gemeente en vervult een belangrijke rol in de realisatie van het literair beleid in de stad.
- VW zorgt ervoor dat de literatuur bij de beleidsmakers van de stad vaker op de agenda staat. Zij slaat een brug van de leden naar het gemeentelijk beleid en vertaalt de visies en beleidsvoornemens van de gemeente naar haar leden.
- VW speelt een belangrijke rol bij de zichtbaarheid van literatuur in de stad. VW verbindt de verschillende literaire instellingen en activiteiten aan elkaar. Ze vergroot de zichtbaarheid naar elkaar, naar het publiek, naar de politiek en naar andere sectoren.
- VW speelt een actieve rol bij de presentatie van de Rotterdamse literatuur op internet en sociale media; zij draagt zorg voor de zichtbaarheid van VW tijdens evenementen en zorgt voor een structurele vertegenwoordiging binnen de belangrijke stedelijke en landelijke netwerken.

Voorbeelden van boekhandels, uitgevers en andere literaire organisaties in Rotterdam: Ad. Donker; Alliance Française; BenT Producties; Bibliotheek Rotterdam; Boekhandel Bensmann & Blankstein; Boekhandel Snoek; Compaan Uitgevers; Cossee CabinetDe Zetterij; Goethe Institut Rotterdam; Kaap Belvédère Verhalenhuis; Krakatau; Leeszaal Rotterdam West; Lemniscaat; Literair Café Rotterdam; Oosterboekhandel J. Amesz; Passionate/Bulkboek; Pessoa; Poetry International; Polare; Rotterdamsch Leeskabinet; SKVR Schrijversschool; SKVR Schrijversschool; Stichting Autoped; Stichting Letteren en Samenleving; Stichting Lezersfeest; Stichting Ongehoord; Stichting Ram Horna; Tortuca; Tsjechisch Centrum; Uitgeverij Douana; v/h Van Gennepe; Van Rietschoten; Wesco Evenementen.

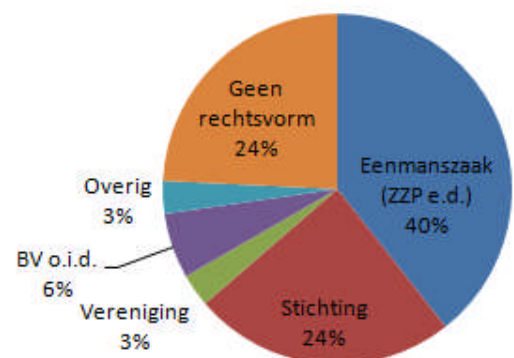
Onze middelen

Artikel 3.2 van de statuten:

De vereniging tracht dit doel onder meer te bereiken door:

- lobby en actieve belangenbehartiging bij overheden;
- samenwerking binnen en buiten het literaire circuit;
- het stimuleren, initiëren en organiseren van literaire activiteiten en
- fondsenwerving en het creëren van fondsen.

Het uitgangspunt voor de **lobby** van VW is altijd het bredere belang van de letteren als onderdeel van de creatieve sector voor de stad Rotterdam (waarbij als vanzelfsprekend de gehele regio wordt bedoeld.) VW zal zich bij de lobby door deskundigen laten adviseren.

Figuur 1: Samenstelling van het ledenbestand van VW (enquête 2013)

Voorbeelden van in Rotterdam werkzame auteurs die minstens twee literaire werken hebben uitgegeven: Laurens Abbink Spaink; Jana Beranová; Bianca Boer; Alex Boogers; Erik Brus; Daniël Dee; Jules Deelder; Sylvain Ephimenco; Said El Haji; Sanneke van Hassel; Maria Heiden; Feico Houweling; Wilfried De Jong; Manuel Kneepkens; Hester Knibbe; Ernest van der Kwast; Marcel Möring; Rita Muilwijk; Marco Nijmeijer; Reef Odiel; Esther Naomi Perquin; Herman Romer; Peter Swanborn; Anne Vegter; Frans Vogel; Rien Vroegindewei; Wouter Welling; Pim Wiersinga.

Op het punt van **samenwerking** is van belang dat de Rotterdamse Letterensector sinds de jaren negentig van de vorige eeuw een traditie van vruchtbaar onderling contact heeft in het Rotterdams Letterenoverleg. VW en het Letterenoverleg zijn complementair. Waar VW een formele vereniging is met een bepaald doel, is het Letterenoverleg een informeel overlegplatform voor organisaties en personen die op welke manier dan ook te maken hebben met de letteren in en rond deze stad. Het Letterenoverleg is absoluut uniek in Nederland en bewijst de kracht en het zelfonderhoudend vermogen van de letterensector in Rotterdam. VW is voortgekomen uit het Letterenoverleg.

Een groot aantal organisaties in Rotterdam houdt zich bezig met **stimulering** van de letteren, zoals het aanzetten van jongeren tot lezen en schrijven, het organiseren van openbare voordragsessies voor proza en poëzie en het toekennen van prijzen voor werken van bijzondere kwaliteit. Als er lacunes zijn op dit gebied, dan zal VW een rol willen spelen bij het opvullen daarvan.

VW zal de **fondsen** in Rotterdam en daarbuiten benaderen om in algemene zin, dus niet gericht op specifieke projecten, het belang van het ondersteunen van de Rotterdamse letteren te benadrukken.

De positie van de VW is die van lobbyist, adviseur, trendwatcher, brug, spreekbuis en ambassadeur namens eenieder die de literatuur in Rotterdam een warm hart toedraagt. VW heeft geen functie als programmeur of organisator en neemt dus geen taken over van bestaande instellingen of evenementen in de stad. De programmering van de literatuur in de stad ligt in handen van instellingen en individuen die alle vrijheid nodig hebben om eigen keuzes te maken.

Binnen de beperkte begroting van VW communiceren we op effectieve wijze door middel van de website www.letteren010.nl, waarin onder meer een uitgebreide literaire agenda, en een viertal Nieuwsbrieven per jaar.

Figuur 1: www.letteren010.nl

VW wil de Rotterdamse letteren op het netvlies krijgen bij de politiek en publiek. Zichtbaarheid is essentieel. VW wil daarbij gebruik maken van wat al bestaat. Opvallend is dat zich langs de route Kruisplein-Westersingel-Mauritsweg een cluster van meer dan tien literaire en aan literatuur verwante organisaties aan het vormen is. Dit cluster, in de wandeling al 'Literaire as' genoemd, kan worden gezien als een 'business cluster' met aantrekkingskracht en netwerkfunctie.² VW zal

² Zie voor Michael Porter's theorie van business clusters: http://en.wikipedia.org/wiki/Business_cluster

initiatieven ter versterking van deze zichtbare as initiëren en stimuleren in het belang van de letterensector als geheel.

De doelstellingen op een rijtje

In de overtuiging dat VW als bindende factor van doorslaggevende betekenis is voor de literaire sector in Rotterdam formuleren we (voorlopig) de volgende vier concrete doelen:

1. *Literatuur krijgt een stevig inhoudelijk en economisch onderbouwd aandeel in het Cultuurplan 2016-2019.*
2. *Rotterdam wordt opgenomen in de internationale UNESCO-lijst van Cities of Literature.*
3. *VW draagt actief bij aan de realisatie van een of meer Writer in Residence-programma's binnen de huidige Cultuurplanperiode (2012-2016).*
4. *VW bemiddelt en draagt actief bij aan het vormen van samenwerkingsverbanden tussen leden.*

Figuur 3: AD/RD, 14 sept. 2013